

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība izglītības iestādēs Izglītības kvalitātes valsts dienesta skatījumā

Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja
Inita Juhņēviča

2016. gada 29.aprīlis

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība – 21.gs. aktualitāte un problēma

ASV. 01.10.2015. Apšāude ASV skolā: vismaz 10 nogalināti, vairāk kā 20 ievainoti. Šī ir 45. apšāude ASV skolās 2015.gadā.

Igaunija. 27.10.2014. Igaunijā skolēns pirmdienas pēcpusdienā Vīlandes skolā nāvējoši sašāvis skolotāju. Šaušana notikusi Igaunijas pilsētā Vīlandē ap plkst. 13.55, kad kāds 15 gadus vecs, 9.klases skolēns stundas laikā izvilcis šaujameroci un nošāvis vācu valodas skolotāju.

Latvija. 03.10.2006. Ventspils 1.ģimnāzijā kāds skolnieks ienācis klasē bruņojies ar diviem nažiem un īpaši neskatoties sācis uzbrukt saviem klasesbiedriem.

22.02.1999. 20 gadu vecs vīrietis iegāja Gulbenes bērnudārzā, ar nazi nogalināja trīs meitenītes un viņu audzinātāju.

01.10.2015. Kādas Rīgas 47. vidusskolas astotās klases skolnieces tēvs uz skolu risināt bērnu starpā samilzušos konfliktus ieradies ar siksnu, kuru licis lietā.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība – viena no IKVD prioritātēm

1. Informācija tīmekļa vietnē www.ikvd.gov.lv

- 1) Prezentācija "Drošība skolās" (2014. gada maijs);
- 2) Anketa «Izglītojamo tiesību nodrošināšanas uz dzīvībai un veselībai drošiem apstākļiem izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos izvērtējums» (2014. gada 24.marts);
- 3) Anketa «Izglītības iestādes darbiniekiem noteikto ierobežojumu izvērtējums» (2015. gada 26.februāris);
- 4) Rīcības shēma iekšējā normatīvā akta izveidei: izglītojamo vecākiem un citām personām saistoša uzturēšanās kārtība izglītības iestādē (2015. gada 25.novembris).

2. Pārbaudes skolā –

2014.gadā, izskatot sūdzības, papildus pievērsta uzmanība skolēnu drošības jautājumiem 115 izglītības iestādēs :

Kā tiek īstenotas izglītojamo tiesības uz veselībai un dzīvībai drošiem apstākļiem izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība – viena no IKVD prioritātēm

Secinājumi:

Pozitīvais. Gandrīz visās vērtētajās izglītības iestādēs:

- Izstrādāti iekšējās kārtības noteikumi (IeKN) un drošības noteikumi;
- Skolēni un vecāki tiek ar tiem iepazīstināti;
- Notiek izglītojoši pasākumi par drošību;
- Pieejama informācija par neatliekamo dienestu izsaukšanu, evakuāciju;
- Noteikti atbildīgie pedagogi par drošību.

Negatīvais. Bieži IeKN nav noteikta:

- izglītojamā rīcība gadījumā, ja viņš kādas personas rīcībā saskata draudus savai vai citu drošībai;
- vadītāja rīcība gadījumos, kad tiek konstatēta fiziska vai emocionāla vardarbība pret izglītojamo.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība – viena no IKVD prioritātēm

Pārbaudēs secināts:

16 % izvērtēto iestāžu vadītāju bija rīkojušies atbilstoši MK 24.11.2009. noteikumu Nr.1338 «Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos» 5¹. pantā noteiktajam, jo izglītojamais apdraudēja savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību.

2016.gadā konstatētā problēma:

Vardarbīgais skolēns netiek ielaists skolā vai tiek izolēts no klases ilgāk nekā līdz mācību dienas beigām

Mērķis – iesaistīt speciālistus, vecākus, skolas darbiniekus, lai skolēns varētu turpināt mācības savā klasē un neturpinātu vardarbīgo uzvedību.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Skolēnu drošība – viena no IKVD prioritātēm

2015.gada beigās IKVD rīkota sanāksme par skolēnu drošību

Dalībnieki: nevalstisko organizāciju, IZM, Latvijas Republikas tiesībsarga, Rīgas domes, Rīgas pašvaldības policijas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas un Valsts policijas pārstāvji.

Sarunas temati:

- izglītības iestāžu darbinieku mācības par rīcību vardarbības gadījumam novēršanai;
- par atbalsta personāla nodrošināšanu visās izglītības iestādēs;
- par pašvaldības policijas darbinieku klātbūtni izglītības iestādēs;
- par kompetento iestāžu savlaicīgu informēšanu par vardarbības gadījumiem izglītības iestādēs;
- par vecāku atbildības pastiprināšanu;
- par atbalsta personāla sadarbību ar izglītojamo vecākiem;
- par preventīva rakstura pasākumu rīkošanu izglītības iestādēs, piemēram, reidu rīkošanu sadarbībā ar Valsts policiju.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Vecāku un skolēnu sūdzības

2014.gadā 14,4 %, bet 2015.gadā 20,5 % no sūdzībās apskatītajiem jautājumiem:

- nepilnības IeKN un drošības noteikumos,
- nepiederošu personu iekļūšana un uzturēšanās izglītības iestādes teritorijā,
- izglītojamo konfliktos gūtas fiziskas un emocionālas traumas un izglītības iestādes rīcība šajā situācijā.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Vecāku un skolēnu sūdzības 2015.gadā

2015.gadā **ar skolēnu drošību un vardarbību saistīti**

20,5 % no kopējā sūdzību skaita:

- **49,6% ietverti ar vardarbību saistīti jautājumi** (izskatīšana piekritīga VBTAI), no tiem:
 - ✓ vardarbība pret skolēniem – 69%
 - ✓ vardarbība skolēnu starpā – 29,3%
 - ✓ vardarbība pret pedagogu – 1,7%
- 50,4% ietverti ar MK noteikumos par izglītojamo drošību izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos nodrošināšanu saistīti jautājumi.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Problēmas un risinājumi

1. Preventīvais darbs – zināt, ko un kā darīt noteiktā situācijā

Direktoram

Skolotājiem

Skolēniem

Izstrādāt kārtību un rīcības shēmas un iepazīstināt visus!

Izstrādāt sociālās korekcijas programmas!

2. Sadarboties ar atbildīgajiem dienestiem

BTAI, policija, sociālais dienests, bāriņtiesa, pašvaldība u.c.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Problēmas un risinājumi

3. Neslēpt informāciju no atbildīgajiem dienestiem un vecākiem

Ja ir trauma – ātrā palīdzība

Ja nepieciešama palīdzība – policija

Informēt vecākus – vecākiem jāzina, kas notiek ar viņu bērnu!

4. Apzināties aktualitāti un nozīmi

Statistika parāda, ka izstrādāt un ievērot kārtību, kādā nepiederošas personas ienāk un uzturas skolā ir ļoti būtiski.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

8.3.4. specifiskais atbalsta mērķis „Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus”

Priekšlaicīgas skolas pamešanas (PMP) riski, t.sk. Sociālo attiecību riski (IZM pasūtīts Baltijas Sociālo zinātņu institūta 2014.gada pētījums):

- sliktas attiecības ar vienaudžiem (64% būtisks risks 7-9.klašu skolēniem, 48% būtisks risks 10-12.klašu skolēniem);
- nesaskaņas (konflikti) ar skolotājiem, skolas darbiniekiem (48% - būtisks risks 7-9.klašu skolēniem, 47% - būtisks risks 10-12.klašu skolēniem).

PMP iemesls (IZM pasūtīts SIA „Aptauju Centrs” un SIA „Excolo Latvia” 2015.gada pētījums):

- 11% aptaujāto PMP jauniešu - sliktas attiecības ar skolas/ klases biedriem,
- 17% - sliktas attiecības ar skolotājiem.

8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa

„Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projekts

Individuālie atbalsta pasākumi

Skolēniem ar priekšlaicīgas Mācību pamešanas risku

- Ēdināšana,
- Transports,
- Dienesta viesnīca,
- Individuāli mācību līdzekļi,
- u.c.

Institucionālie atbalsta pasākumi

Atbalsts pašvaldību projektu izstrādei un īstenošanai par priekšlaicīgas mācību pamešanas novēršanu

Iesaistot pedagogus, atbalsta personālu, jauniešu NVO

Projekta ietvaros no 09.2017.:

- Finansējums pedagogiem papildu konsultāciju nodrošināšanai skolēniem ar priekšlaicīgas mācību pamešanas risku;
- Finansējums pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Paldies!

Izglītības kvalitātes valsts dienests

Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, Rīga, LV-1050

Tālr. +371 67222504, fakss +371 67228573, e-pasts:

ikvd@ikvd.gov.lv, www.ikvd.gov.lv

Twitter konts: @IKVD_gov_lv

Uzticības tālrunis: +371 67358075 (automātiskais atbildētājs)